

Nefndarálit

um frv. til l. um breyt. á l. um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur, nr. 60/1992, með síðari breytingum.

Frá meiri hluta umhverfisnefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Magnús Jóhannesson og Sigríði Auði Arnardóttur frá umhverfisráðuneyti. Umsagnir bárust frá félagi leiðsögumanna, náttúrustofu Austurlands, náttúrustofu Vestfjarða, náttúrustofu Vesturlands, náttúrustofu Reykjaness, SUNN – samtökum um náttúruvernd á Norðurlandi, Landvernd, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Náttúruvernd ríkisins, Grindavíkurkaupstað, samtökum sunnlenskra sveitarfélaga, Náttúrufræðistofnun Íslands, náttúrustofu Norðurlands vestra, Stykkishólmsbæ, Fjarðabyggð, náttúruverndarsamtökum Vesturlands og sveitarfélaginu Skagafirði. Þá barst nefndinni ályktun frá samtökum sveitarfélaga á Vesturlandi.

Frumvarp þetta var lagt fram á 126. löggjafarþingi en varð ekki útrætt. Þá bárust nefndinni umsagnir frá Eyþingi – sambandi sveitarfélaga Norðurlandi eystra, Landvernd, Náttúrufræðistofnun Íslands, náttúrustofu Austurlands, náttúrustofu Norðurlands vestra, náttúrustofu Reykjaness, náttúrustofu Suðurlands, náttúrustofu Vestfjarða, náttúrustofu Vesturlands, náttúruverndarsamtökum Vesturlands, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, samtökum sunnlenskra sveitarfélaga og samtökum sveitarfélaga í Norðurlandskjördæmi vestra.

Meginatriði frumvarpsins eru að lögfestar eru skýrar gjaldtökuheimildir fyrir Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur. Þá er lagt til að náttúrustofur verði samtals átta í stað þess að vera sex talsins og jafnframt er lögð til sú breyting að staðsetning þeirra verði ekki bundin sérstaklega við kjördæmaskipan. Fram hefur komið að æskilegt sé að náttúrustofur dreifist jafnt um landið allt þannig að öll sveitarfélög hafi greiðan aðgang að náttúrustofu. Gengið er út frá því að starfræksla náttúrustofa sé alfarið á ábyrgð þeirra sveitarfélaga sem að þeim standa en með stuðningi ríkisins og að fulltrúar í stjórn komi eingöngu frá sveitarfélögunum sjálfum. Fram hefur komið í máli fulltrúa ráðuneytisins að framlög til einstakra náttúrustofa muni ekki minnka þrátt fyrir fyrirhugaða fjölgun þeirra. Þá er gert ráð fyrir að verkefni þeirra verði aukin og ætlunin er að breytt og aukin starfsemi náttúrustofa muni styrkja sveitarstjórnarstigið í framkvæmd náttúruverndarmála.

Meiri hlutinn leggur áherslu á að í þeim samningum sem ráðherra mun gera við náttúrustofur, á grundvelli 2. gr. frumvarpsins, verði kveðið á um að umhverfisráðuneytið fundi reglubundið með Náttúrufræðistofnun Íslands og Náttúruvernd ríkisins þar sem farið skuli yfir þau verkefni sem stofnanirnar hafa falið náttúrustofum á grundvelli d- og e-liðar 4. gr. frumvarpsins.

Meiri hlutinn mælir með **samþykkt** frumvarpsins með þeim breytingum sem gerð er til laga um í sérstöku þingskjali. Helstu breytingar eru eftirfarandi:

1. Lagt er til að við frumvarpið bætist ný grein, 1. gr., þar sem gerð er sú breyting á 1. gr. laganna að felld eru brott orðin „með ríkisaðild í kjördæmum“. Þetta er gert til samræm-

- is við 7. gr. frumvarpsins þar sem nú er lagt til að sveitarfélög, eitt eða fleiri, beri ábyrgð á rekstri og starfsemi náttúrustofa og að ráðherra skipi ekki lengur í stjórnir þeirra.
2. Lögð er til orðalagsbreyting á 1. gr.
 3. Lagt er til í fyrsta lagi að við 1. másl. 2. gr. bætist sú skýring að starfræksla náttúrustofa á vegum sveitarfélaga verði óháð kjördæmaskipan. Samkvæmt núgildandi lögum um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur er heimilt að leyfa starfrækslu einnar náttúrustofu í hverju kjördæmi. Með fyrirbyggjandi frumvarpi er hins vegar lögð til sú breyting að staðsetning þeirra verði ekki bundin sérstaklega við kjördæmaskipan. Þar sem um er að ræða breytingu á núverandi skipan mála þykir eðlilegt að skýrt sé kveðið á um hana í lagatextanum. Í öðru lagi er lagt til að í 2. másl. greinarinnar sé kveðið á um að náttúrustofum og Náttúrufræðistofnun Íslands beri skylda til að hafa með sér samvinnu samkvæmt nánari ákvörðun þeirra hverju sinni.
 4. Lögð er til breyting á orðalagi í 3. gr.
 5. Til frekari skýringa er lagt til að bætt sé við 5. gr. að stjórn náttúrustofu skuli skipuð að afloknum hverjum sveitarstjórnarkosningum.
 6. Lagt er til að í ákvæði til bráðabirgða sé í stað þess að vísa einungis til 9. gr. bætt við orðinu „laganna“ þannig að ljóst sé að hér er um að ræða tilvísun til lagabálksins sjálfs.

Alþingi, 16. apríl 2002.

Magnús Stefánsson,
form., frsm.

Kristján Pálsson.

Þórunn Sveinbjarnardóttir,
með fyrirvara.

Katrín Fjeldsted.

Jóhann Ársælsson,
með fyrirvara.

Gunnar Birgisson.

Ásta Möller.

Ísólfur Gylfi Pálmason.